

IV. Ulaştırma ve Lojistik Ulusal Kongresi

29-30 Aralık 2020, Bursa

<http://www.ulk.ist/>

Finansal Gelişmişlik Düzeyinin Karayolunda Taşınan Yük Üzerindeki Etkisinin Ekonometrik Analizi: 1985-2018 Türkiye Örneği

Özet

Tuğrul Bayat

Dr.

Afyon Kocatepe Üniversitesi
Bolvadin Uygulamalı Bilimler
Yüksekokulu Lojistik Yönetimi
Bölümü
tbayat@aku.edu.tr

Kenan İlarıslan

Dr. Öğr. Üyesi

Afyon Kocatepe Üniversitesi
Bolvadin Uygulamalı Bilimler
Yüksekokulu Muhasebe ve
Finans Yönetimi
ilarıslan@aku.edu.tr

Ulaştırma, bir ülke, bölge veya ilin ekonomik, sosyal, siyasal, askeri ve kültürel yönden gelişmesinde önemli bir role sahip olup hizmetler sektöründe yer almaktadır. Ulaştırma sektörü, insanların, eşyaların ve bilginin (haberlerin) bir yerden başka bir yere ulaştırılmasını sağlayan işlerin/ araçların tümü olarak tanımlanmaktadır. Türev taleplerden olan ulaşım talebi, hem ülke içinde hem de ülkeler arasındaki ekonomik faaliyetlerde önemli rol oynamaktadır.

Ülkemizde karayolu yük taşımacılığı diğer ulaşım türlerine daha göre yüksek paya sahiptir. Karayolu yük taşımacılığı, üretilen malların büyük çoğunluğunu pazarlara taşınmasını sağlayarak ülkemizde ve dünyada ekonomik döngü içerisinde önemli bir yere sahip olmaktadır.

Finansal gelişme, hızlı ekonomik büyümenin temel itici güçlerinden biri olup ülkede ekonomik istikrarı teşvik etmektedir. Gelişmiş, verimli ve sağlıklı bir finans sektörü, sürdürülebilir ekonomik kalkınmada kritik bir rol oynamaktadır Genel olarak, finansal gelişme, daha iyi üretim tekniklerini teşvik ederek ekonomi üzerinde olumlu bir etkiye sahip olup, ölçek ekonomileri elde etmeye sağlamaktadır.

Bu çalışmada, Türkiye özelinde finansal gelişmişlik düzeyinin karayolunda taşınan yük üzerindeki etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada karayolunda taşınan yük ile finansal gelişmişlik düzeyi arasındaki eşbütünleşme ilişkisini 1985-2018 dönemi itibariyle test etmek, değişkenler arasında kısa ve uzun dönem dinamiklerini belirlemek amacıyla ARDL yöntemi kullanılmıştır. ADF birim kök testine göre her iki değişken I(1) düzeyinde durağandır. En uygun model sistem tarafından maksimum 4 gecikme sayısına göre ARDL (1,0) olarak saptanmıştır. Sınır testi sonuçlarına göre; hesaplanan F-İstatistik değeri (8.9401) kritik değerler ile karşılaştırıldığında %1, %5 ve %10 anlamlılık düzeylerinde üst sınır değerlerinin tamamından daha büyük değere sahip olduğu görülmüş ve değişkenler arasında bir eşbütünleşme ilişkisinin olduğu kabul edilmiştir. Ayrıca tanısal test sonuçlarına göre hata teriminin normal dağılım gösterdiği (JB Normallik Testi), otokorelasyon olmadığı (Breusch-Godfrey LM Testi),

değişen varyans problemi olmadığı (Arch-Lm) ve modelde modelleme hatasının (Ramsey Sıfırlama Testi) olmadığı görülmüştür. Uzun dönem katsayısı istatistiksel olarak anlamlı olup finansal gelişmişlik endeksindeki %1'lik artış karayolunda taşınan yük miktarını % 0.98 oranında artırmaktadır. Hata düzeltme katsayısı beklentilere uygun biçimde anlamlı ve negatif işaretli olup kısa dönemde oluşan sapmalar her yıl %26 oranında giderilmektedir. CUSUM testlerine göre uzun dönem katsayılarının istikrarlı olduğu ve incelenen dönem itibariyle 1994-2004 arası dönemde yaşanan finansal krizlere bağlı olarak yapısal değişim olduğu söylenebilir. Çalışmadan elde edilen sonuca göre, finansal gelişmişliğin, karayolunda taşınan yük üzerinde belirleyici faktörlerden olduğu ve bu durumun politika yapıcılar tarafından göz önünde bulundurulması gerektiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler:

Ulaştırma, Karayolu Yük Taşıma, Finansal Gelişmişlik Endeksi, ARDL Sınır Testi

The Econometric Analysis Of The Impact Of The Financial Development Level On Road Freight Transport: The Period of 1985-2018 Turkey Sample

Abstract

Transportation has an important role in the economic, social, political, military, and cultural development of a country, region, or province, and it is the services sector. The transportation sector is defined as all the works/ tools that enable people, goods, and information (news) to be transported from one place to another. Transport demand which is one of the derivative demands plays an important role in economic activities both within and between countries.

Road freight transport has a higher share in our country when compared to other types of transport. Road freight transport has an important place in the economic cycle in our country and in the world by providing the majority of the goods transported to the markets.

Financial development is one of the main drivers of rapid economic growth and promotes economic stability in the country. A developed, efficient, and healthy financial sector plays a critical role in sustainable economic development. In general, financial development has a positive effect on the economy by promoting better production techniques, leading to economies of scale.

In this study, it is aimed to investigate the effect of financial development level on road freight transportation in Turkey. ARDL method was used to test the cointegration relationship between road freight transport and financial development level as periods of 1985-

2018 and to determine the short and long-term dynamics among the variables in the study. According to the ADF unit root test, both variables are stationary at the I (1) level. According to the maximum four lags, the most suitable model was determined as ARDL (1,0). According to the bounds test results; when the calculated F-statistics value (8.9401) was compared with the critical values, it was seen that the upper limit values were higher than all of the upper limit values at 1%, 5%, and 10% significance levels and it was accepted that there was a cointegration relationship between the variables. And also according to the diagnostic test results it was determined that the error term had a normal distribution (J-B Normality Test), there was no autocorrelation (Breusch-Godfrey LM Test), no changing variance problem (Arch-Lm), and there was no modeling error (Ramsey Reset Test) in the model. The long-term coefficient is statistically significant and a 1% increase in the financial development index increases road freight transportation by 0.98%. The error correction coefficient is significantly and negatively sign in accordance with the expectations, and deviations that occur in the short term are eliminated by 26% every year. According to the CUSUM tests, it can be said that the long-term coefficients are stable and it can be said that there has been a structural change due to the financial crises experienced in the period between 1994-2004 as of the period examined. According to the result obtained from the study, it was seen that financial development is one of the determining factors on the road freight transportation and this situation should be taken into consideration by policy-makers.

Keywords

Transportation, Road Freight Transport, Financial Development Index, ARDL Boundary Test

